

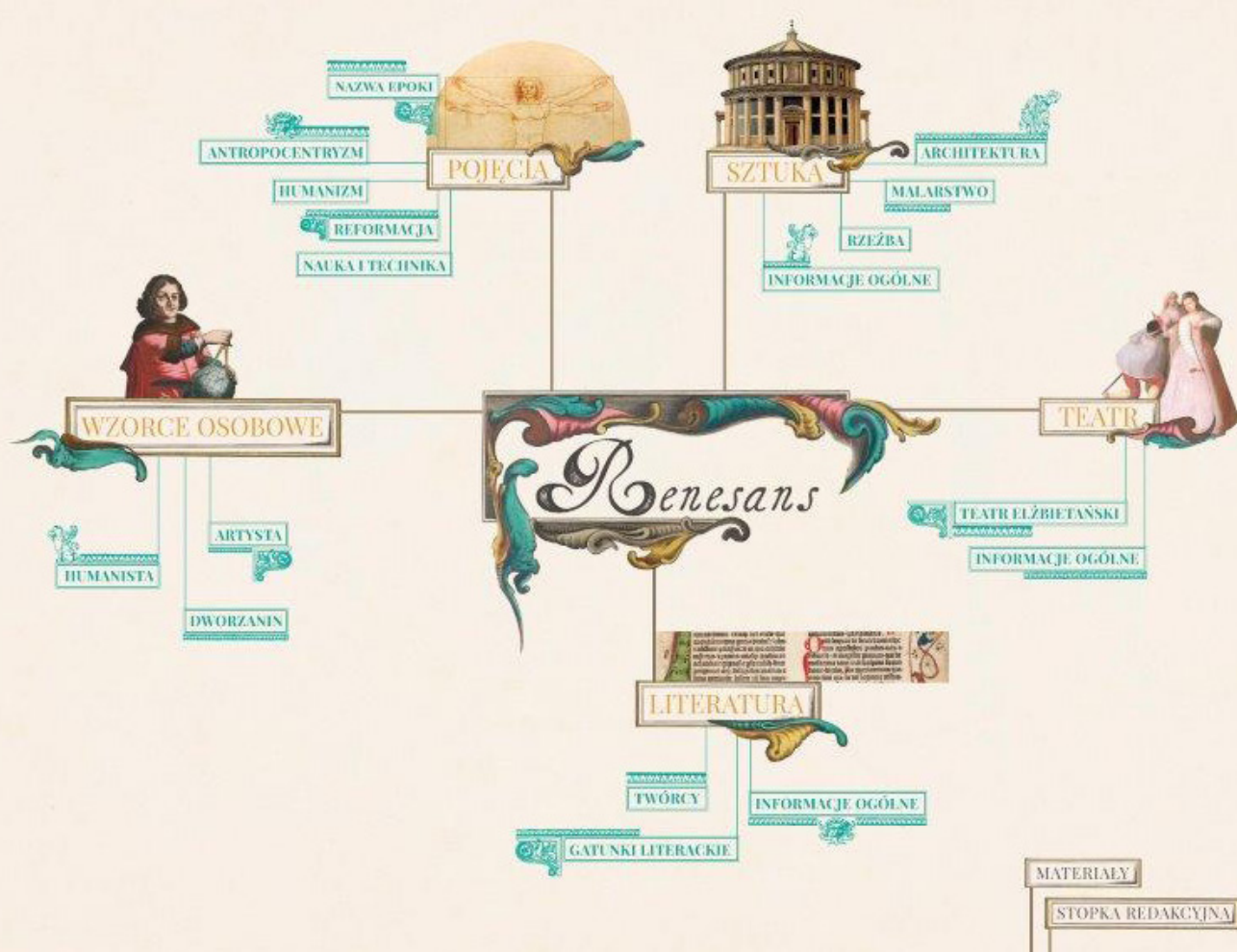
RENEZANS

Multimedialna mapa mentalna *Renesans* jest kolejną mapą podejmującą zagadnienia epok historycznoliterackich i została pomyślana jako dopełnienie serii *Między nami* do gimnazjum. Na końcu każdej części podręcznika znajdują się plansze z wybranymi zagadnieniami dotyczącymi epok. Materiał multimedialny jest uzupełnieniem tych treści. W związku z faktem, że zagadnienia dotyczące renesansu znajdują się w podręcznikach dla klas I i II, prace z omawianą mapą powinny przypadać właśnie na te klasy. Materiał można także wykorzystywać niezależnie od pracy z tymi podręcznikami.

Multimedialna mapa mentalna składa się z pięciu głównych odnośników (*Pojęcia, Sztuka, Literatura, Wzorce osobowe, Teatr*). Uporządkowana w ten sposób plansza zbiera najważniejsze zagadnienia związane z epoką odrodzenia.

Z mapą można pracować na wiele sposobów. Proponujemy dwa scenariusze lekcji: *O renesansowym spojrzeniu na świat i sztukę* i *Jan Kochanowski – prawdziwy człowiek renesansu*. Przeprowadzenie tych tematów pozwoli zaznajomić się uczniom z najważniejszymi treściami dotyczącymi odrodzenia. Pierwszy scenariusz dobrze przeprowadzić w klasie pierwszej gimnazjum, a drugi w klasie drugiej.

Proponujemy także komentarze do poszczególnych tekstów renesansowych z podręcznika i propozycje, który fragment mapy lub scenariusz wykorzystać przy ich omawianiu.

SCENARIUSZ LEKCJI

TEMAT **O renesansowym spojrzeniu na świat i sztukę**

- CELE ■ zdobyć wiedzy na temat renesansu
 ■ wyszukiwanie w wypowiedzi potrzebnych informacji
 ■ wykorzystywanie zdobytych informacji w praktyce
 ■ aktywne słuchanie
 ■ wyjaśnianie i uzasadnianie
 ■ opis obrazu
 ■ samodzielne docieranie do informacji
 ■ odnajdywanie nawiązań do tradycyjnych wątków kulturowych w dziełach późniejszych epok

- METODY I TECHNIKI ■ praca z mapą multimedialną i obrazem
 ■ karta pracy

- FORMY PRACY ■ indywidualna
 ■ zbiorowa

KOMENTARZ Temat sztuki renesansowej podejmowany jest w podręczniku *Język polski 1. Między nami. Podręcznik dla klasy pierwszej gimnazjum* kilkakrotnie: przy omawianiu fragmentu fresku Michała Anioła na s. 40, przy tekście *Ku człowiekowi i jego otoczeniu* na s. 246–247 i powiązanymi z nim obrazami Pietera Bruegela na s. 248–249, a następnie przy tekście Anny Klubówny *Niezwykły fresk*, s. 259. W związku z tym warto przeprowadzić osobną lekcję dotyczącą głównych idei renesansowych i sztuki tejże epoki.

- PRZEBIEG LEKCJI 1. Burza mózgów – zebranie posiadanych przez uczniów informacji na temat renesansu.
 2. Rozdanie karty pracy *O renesansowym spojrzeniu na świat i sztukę*, zapisanie tematu i zapoznanie się uczniów z poleceniami.
 3. Prezentacja odnośników *Pojęcia i Sztuka*.
 4. Wypełnienie zadań 1–5 z karty pracy.
 5. Sprawdzenie i omówienie zadań.
 6. Wykonanie zadań 6 i 7 z karty pracy. W tym czasie należy wyświetlić obraz Leonarda da Vinci *Mona Lisa*, znajdujący się w odnośniku *Sztuka – Malarstwo*.
 7. Sprawdzenie i omówienie zadań.

PRACA DOMOWA

Znajdź w dowolnym źródle wiadomości na temat sztuki renesansowej w Polsce. Zanonuj najważniejsze informacje.

KOMENTARZ DO KARTY PRACY

Kartę pracy należy dać uczniom przed pracą z mapą. Nauczyciel może wyświetlać poszczególne elementy, czytając głośno tekst. Uczniowie część poleceń wykonują w trakcie prezentacji nauczyciela. Prawdopodobnie nie będą w stanie uzupełnić wszystkiego, dlatego po jej zakończeniu należy dać im trochę czasu na dokończenie zadań.

SCENARIUSZ LEKCJI

TEMAT Jan Kochanowski – prawdziwy człowiek renesansu

- CELE**
- zdobycie wiedzy na temat literatury i wzorców osobowych renesansu
 - wyszukiwanie w wypowiedzi potrzebnych informacji
 - wykorzystywanie zdobytych informacji w praktyce
 - aktywne słuchanie
 - wyjaśnianie i uzasadnianie
 - samodzielne docieranie do informacji

- METODY I TECHNIKI**
- praca z mapą multimedialną
 - praca z tekstem
 - karta pracy

- FORMY PRACY**
- indywidualna
 - zbiorowa

KOMENTARZ Utwory Jana Kochanowskiego pojawiają się w podręcznikach dla wszystkich trzech klas. Poniższy scenariusz najlepiej zrealizować w klasie drugiej i połączyć go z omawianiem fragmentów poezji Jana Kochanowskiego *Kto mi dał skrzydła* ze s. 298 (*Język polski 2. Między nami. Podręcznik dla klasy drugiej gimnazjum*). Jedno z ćwiczeń w karcie pracy odwołuje się do wszystkich tekstów poety zamieszczonych w podręcznikach *Między nami* dla klas I i II. Jeżeli jakiś utwór nie był przez Państwa omawiany, należy go pominąć.

- PRZEBIEG LEKCJI**
1. Rozdanie karty pracy i zapoznanie się uczniów z ćwiczeniem 1.
 2. Prezentacja odnośnika *Literatura* z mapy mentalnej.
 3. Sprawdzenie poprawności wykonania zadania.
 4. Czytanie fragmentów tekstów Jana Kochanowskiego – *Język polski 2. Między nami. Podręcznik dla klasy drugiej gimnazjum*, s. 298 – i wykonanie oraz omówienie ćwiczenia 1 ze s. 299.
 5. Prezentacja odnośnika *Wzorce osobowe* z mapy mentalnej i uzupełnienie zadania 2 z karty pracy.
 6. Wykonanie zadania 3 z karty pracy. Tabelę można uzupełnić wspólnie. Dobrze, żeby nauczyciel miał przy sobie omawiane wcześniej teksty i przypominał je uczniom, odczytując głośno. Na zakończenie prosimy uczniów, aby porównali znane im utwory Kochanowskiego z obserwacjami z zadania 1 z podręcznika i sformułowali wniosek. Polecenie dla uczniów:
Porównajcie znane wam utwory Jana Kochanowskiego z obserwacjami na temat sztuki i artysty, jakie poczyniliście podczas wykonywania ćwiczenia 1 z podręcznika, a następnie sformułujcie wniosek.
 7. Zapisanie tematu i wykonanie zadania 4 z karty pracy.

PRACA DOMOWA

Jako pracę domową zadajemy ćw. 3 ze s. 299 (podręcznik).

Propozycje wykorzystania mapy przy konkretnych tekstach literackich z podręczników *Język polski. Między nami*

KLASA I

Język polski 1. Między nami. Podręcznik dla klasy I gimnazjum

Ład i harmonia świata, s. 26

Na zakończenie pracy z pieśnią Jana Kochanowskiego [*Czego chcesz od nas, Panie*], można zapoznać uczniów z wybranymi odnośnikami mapy, np. *Pojęcia i Sztuka – Informacje ogólne*. Warto porozmawiać z uczniami, jakie cechy renesansowe dostrzegają w utworze. Przede wszystkim należy zwrócić uwagę na to, że przedstawiona wizja świata i sama budowa utworu mają charakter stricte odrodzeniowy – wszystko jest uporządkowane i harmonijne.

Polecenie dla uczniów:

Powiedzcie, dlaczego utwór [*Czego chcesz od nas, Panie*] możemy uznać za typowo renesansowy.

Michał Anioł, fragment fresku z Kaplicy Sykstyńskiej, s. 40

Jeżeli nie zdecydują się Państwo na przeprowadzenie całej lekcji na temat renesansu, warto zamiast ćwiczenia 6b ze s. 40 zaprezentować uczniom odnośnik *Sztuka – Informacje ogólne* i *Malarstwo*, a następnie polecić wskazanie cech renesansowych obrazu. Można także pokazać uczniom kolejny fragment fresku Michała Anioła (s. 42) i poprosić, aby wskazali cechy renesansowe na obu ilustracjach.

Polecenie dla uczniów:

Na podstawie zdobytych informacji na temat sztuki odrodzenia wskażcie cechy renesansowe fragmentów fresku Michała Anioła z Kaplicy Sykstyńskiej.

Ku człowiekowi i jego otoczeniu, s. 246–247

Artysta utrwalił codzienność, s. 248–249

Żartem i poważnie, s. 259

Przed przystąpieniem do realizacji tych tematów najlepiej zrealizować scenariusz lekcji *O renesansowym spojrzeniu na świat i sztukę*.

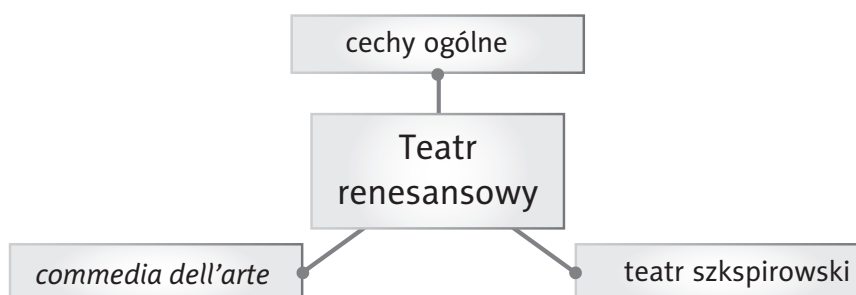

Kochankowie z Werony, s. 279

Jako zadanie uzupełniające na zakończenie pracy z fragmentem dramatu Williama Szekspira *Romeo i Julia* można zaprezentować uczniom odnośnik *Teatr*.

Polecenie dla uczniów:

Uzupełnij schemat najważniejszymi informacjami.

KLASA II

Język polski 2. Między nami. Podręcznik dla klasy II gimnazjum

Nie porzucaj nadzieje..., s. 27

Czas, gdy miło szaleć, s. 37

Niezdrowy tryb życia?, s. 242

Renesansowy poeta o sobie i poezji, s. 298

Dla pełnego zrozumienia utworów Jana Kochanowskiego warto zrealizować scenariusz lekcji *Jan Kochanowski – prawdziwy człowiek renesansu* w trakcie omawiania tematu *Renesansowy poeta o sobie i poezji*. Jeżeli nie zdecydują się Państwo na wykorzystanie tego scenariusza, można jako uzupełnienie jednej z lekcji o Janie Kochanowskim zaprezentować uczniom odnośnik *Literatura* i/lub *Wzorce osobowe* z mapy mentalnej, a następnie poprosić o wykonanie zadań 1 i 2 z karty pracy *Jan Kochanowski – prawdziwy człowiek renesansu*.

Dość do prawdy i zebrać pełnię wiedzy o człowieku, s. 309

Jeśli nie wykorzystali Państwo do tej pory scenariusza *O renesansowym spojrzeniu na świat i sztukę*, można go przeprowadzić przed przystąpieniem do tej lekcji. W takim wypadku należałoby jednak osadzić także tekst Vincenta van Gogha w szerszym kontekście, podając informacje o epoce, w której tworzył artysta.

KLASA III

Język polski 3. Między nami. Podręcznik dla klasy III gimnazjum

Wobec tragedii, s. 44

Jeżeli w klasach poprzednich nie korzystali Państwo z mapy o renesansie i scenariusza *Jan Kochanowski – prawdziwy człowiek renesansu*, to jako zadanie wstępne warto wyświetlić uczniom odnośniki: *Pojęcia, Wzorce osobowe, Literatura*. Następnie można wykonać poniższe dwa zadania i przejść do omawiania treści. Ćwiczenia są możliwe do realizacji, jeśli omawiali Państwo zamieszczone w podręczniku teksty Jana Kochanowskiego w klasach wcześniejszych. Utwory można jeszcze raz odczytać głośno.

1a) Przypomnij sobie poznane utwory Jana Kochanowskiego i uzupełnij tabelę.

TYTUŁ/PIERWSZY WERS	TEMATYKA	GATUNEK	CECHY RENESANSOWE UTWORU
[Czego chcesz od nas, Panie]			
Pieśń XIV [Wy, którzy pospolitą rzeczą władacie]			
Pieśń IX [Nie porzucaj nadzieje]			
Pieśń XX [Miło szaleć, kiedy czas po temu]			
O doktorze Hiszpanie			

b) Napisz, jakie były poglądy Jana Kochanowskiego na rolę artysty.

.....

.....

.....

.....

.....

2. Przeczytaj krótką notatkę biograficzną o Janie Kochanowskim i rozwiń podaną niżej wypowiedź. Odwołaj się do zdobytej wiedzy na temat utworów Jana Kochanowskiego, wzorców osobowych oraz literatury epoki odrodzenia.

Jan Kochanowski, jeden z najwybitniejszych polskich twórców, urodził się w 1530 roku w rodzinie szlacheckiej. Po podróżach i studiach na uczelniach zagranicznych rozpoczął się w jego życiu okres dworski – u podkanclerzy i biskupów Filipa Padniewskiego i Piotra Myszkowskiego. Kochanowski był także sekretarzem króla Zygmunta Augusta. Porzucił jednak dwór na rzecz spokojnego życia w rodzinnym Czarnolesie, gdzie poświęcił się życiu ziemianina i poety. Jego twórczość, pisaną zarówno po łacinie, jak i po polsku, cechuje typowe dla renesansowych twórców nawiązywanie do wzorców starożytnych, ale także oryginalność. Zmarł nagle w wieku 54 lat.

Jan Kochanowski to prawdziwy człowiek renesansu

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....